

På nett?

Nettpolitikk, planlegging og konflikter om strømmnett i Norge, Storbritannia og Sverige

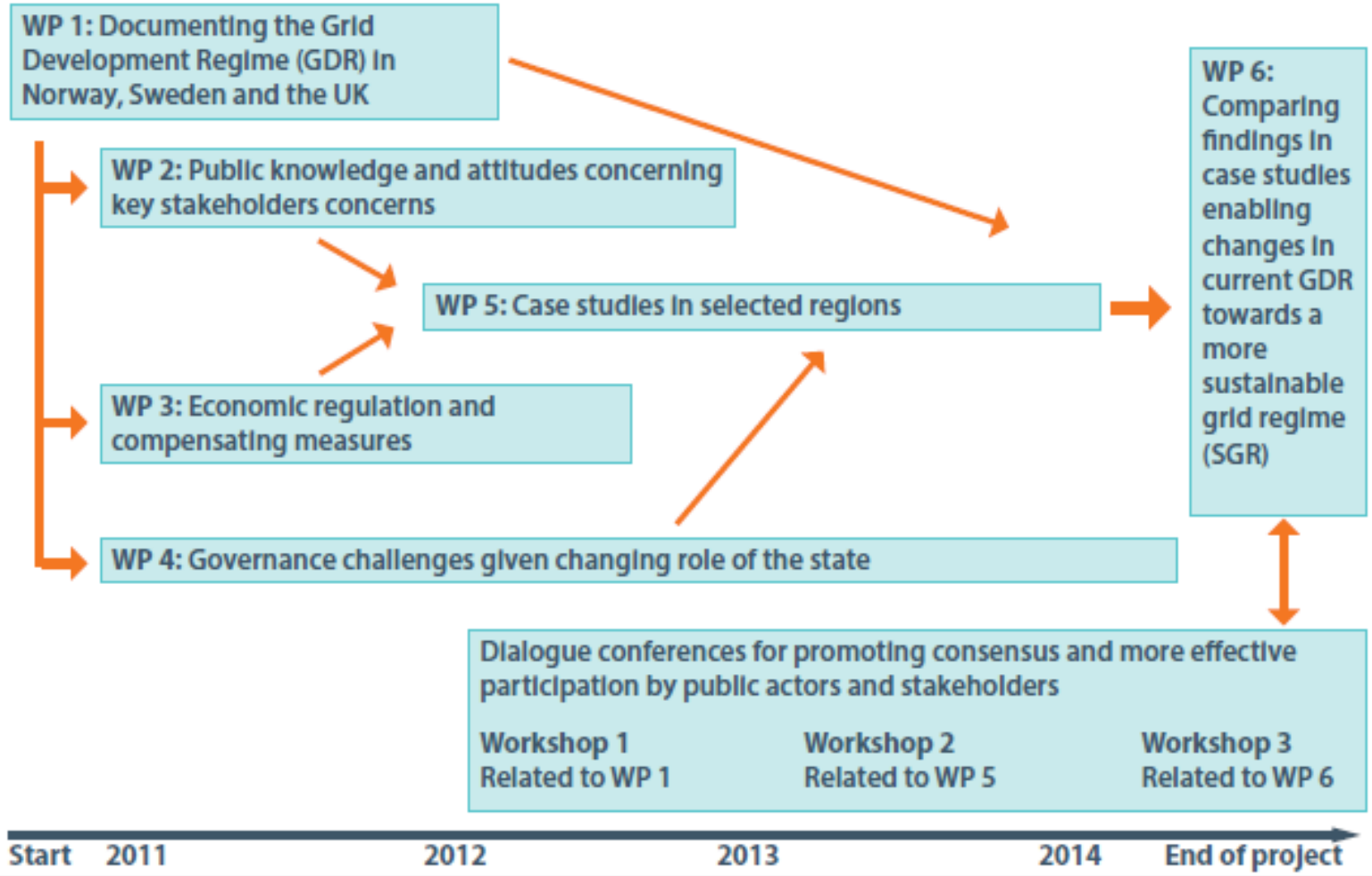
Tiltak og virkemidler for mer bærekraftig nettutvikling

Øystein Aas og Audun Ruud

Populærfaglig oppsummering av prosjektet SusGrid

SusGrid-prosjektet

- 2010 – 2015 – i praksis avsluttet
- Et samfunnsfaglig prosjekt om nettpolitikk og bærekraftig nettutbygging i Norge, Sverige og UK
- I alt seks delprosjekt, fokus på sentralnettet
- Norske, svenske, britiske forskningsmiljøer
- Finansiert av NFR (Renergi) og bransjen
- Jevnlige dialogseminarer med brukere
- Sluttseminarer avholdt Oslo 14.11.14 og London 24.11.14
- Populærfaglig oppsummeringsrapport januar 2015 – NINA Temahefte 59

Wp1: Plan- og forvaltningspraksis i norsk nett sammenlignet med Sverige og Storbritannia

- Bygget «nedenfra og opp», lokale e-verk i førersetet (gav trolig god lokal politisk forankring!)
- Et ordentlig sentralnett først på 1980-tallet
- Liberalisering med energiloven i 1990 – svekket lokal forankring?
- Ikke praksis for politisk (mål)styring av nettutbygging
- Liten grad av politisk behandling og samfunnsdebatt FØR MONSTERMASTDEBATTENE! (selv om det fins eksempler etter krigen)
- Sverige og UK har tyngre politisk involvering tidlig, i Sverige er også regionale og lokale myndigheter tildelt omfattende oppgaver
- **Norsk nettförvaltning er «ekspert- og bransjedrevet»**

Wp2: Befolkningenes generelle syn på, og kunnskaper om nett

- Nettbasert spørreundersøkelse i tre land med 5107 respondenter representative for befolkningen mellom 18 og 70 år
- Folk aksepterer og forstår at vi trenger strømnett
- Folk sier at de vet LITE-MIDDELS om strømnettet
- De vet relativt lite om Sentralnettselskapene og har varierende tillit til dem
- Planprosessene oppfattes som topptunge og ekspertdominerte
- Den norske befolkningen har høyere aksept enn den britiske, og oppgir noe høyere kunnskap

Wp 3 og Wp 4

- Wp 3 økonomi: Ser på ulike sider ved kompensasjon, avbøtende tiltak. Anbefaler med referanse til Skottland, såkalt «benefit sharing» framfor direkte økonomisk kompensasjon til berørte lokalsamfunn. Også studier av inntektsrammereguleringen.
- Wp 4 ser på ulike utfordringer i nettplassering og politisk praksis, og påpeker muligheter for å styrke koblingen mellom KSU og konkret prosjektutvikling, mellom nettnivåene – også med studier av regionalnettet, og mellom nettplassering og generell arealplanlegging.

Wp5 Case studier av erfaringer med konkrete planprosesser i sentralnett

- Ørskog – Sogndal og Sydvestlenken i Norge
- Mid-Wales og Hickley Point C i UK
- Kvalitativ metode
  - Dokumentstudier
  - Dybdeintervjuer
  - Fokusgrupper Intervjuet relevante myndigheter, bedrifter, organisasjoner og lokalsamfunn
- Temaer: Behov, innflytelse, tillit, effekter, avbøtende tiltak, landskapsopplevelse

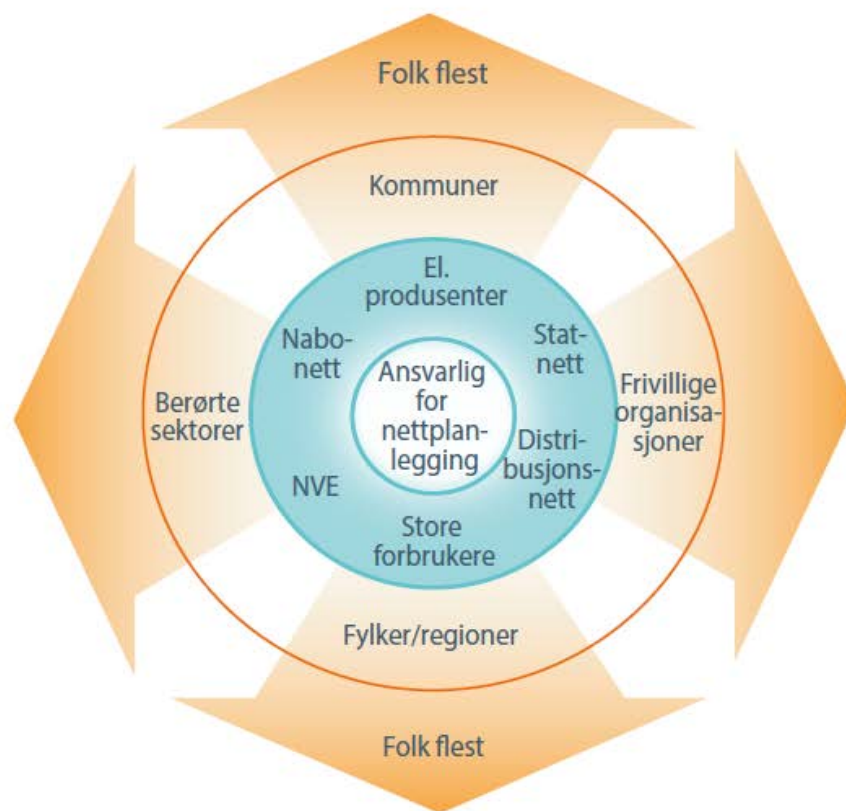
Oppsummering Wp 5

- Profesjonelle aktører gjennomgående positive til planprosessene
- Lokalbefolkningene er langt mer negative!
- Dette er gjennomgående i alle case i begge land
- Mulig årsak 1: Prosessene er for «proffer»!
Amatørene føler seg ignorert og tilsidesatt
- Mulig årsak 2: Lokale må leve med konsekvensene!
- Endelig resultat anses som forutbestemt
- Bestemte måter å tillegge landskapet verdi på bidrar til å opprettholde store konflikter og vanskeliggjør «rasjonelle» kompromiss

Anbefalinger:

- 1 Mer helhetlig planlegging;
- 2 Økt strategisk kommunikasjon;
- 3 Sterkere lokal forankring

Figur 6.1.

Figuren illustrerer nettsektoren i den blå sirkelen og samfunnet for øvrig i sirklene utenfor. SusGrid prosjektet anbefaler at dialogen mellom de indre og ytre sirklene styrkes.

Retrospektivt – hva fikk vi ut av SusGrid?

- Foregikk i en fase der Statnett (og andre nettselskap) parallelt jobbet med å åpne planprosessene og styrke dialogen utad
- Opplevd god dialog med norske brukere og mellom norske og særlig britiske nettaktører undervegs
- Samfunnsfaglig, tverrdisiplinært prosjekt der samme type utfordringer ble dokumentert i ulike Wp's
- Økt partnernes kompetanse på samfunnsfaglig forskning om konflikter/aksept omkring energisystemer
- Gode vitenskapelige resultater, dels takket være godt samarbeid med Exeter University

Videre FOU på energisystem og nett

- Nett, ulike fornybare energibærere og framtidens bærekraftige energisystemer – internasjonale, nasjonale eller lokale?
- Nett, energisystem, klima og næringsutvikling («hvem bygges nettet for og hvordan utnyttes norske ressurser best»)
- Folks kunnskap og engasjement om nett og energisystem – hvilke kunnskaper har de og hvordan kan det styrkes? Får vi en «opplyst» samfunnsdebatt om framtidens energisystem?
- Nettplanlegging: Hvordan skape mer helhetlige og involverende planprosesser, både på KSU og prosjektnivå

Les mer om SusGrid

- Se nettside for fagartikler, rapporter og foredrag – www.cedren.no
- NINA Temahefte 59 «På nett?» populærfaglig oppsummering!

Fornybar energi på lag med naturen

Kontakt om Susgridprosjektet:
audun.ruud@sintef.no
oystein.aas@nina.no

Mer info om CEDREN på:
www.cedren.no

NATURHISTORISK MUSEUM
UNIVERSITETET I OSLO

